

Oponentský posudek na diplomovou práci Jany Svobodové „Židovské děti. Rituály přechodu“

Předložená diplomová práce se zabývá, jak již napovídá název přechodovými rituály židovských dětí. Autorka práci přehledně strukturovala, na základě poměrně velkého množství sekundární literatury vytvořila čtivý text, který čtenáře seznámí s nejrůznějšími detaily souvisejícími s židovským náboženstvím, jeho pojetím domova a rodiny, místa a významu jednotlivých členů rodiny, vztahům v rodině a v náboženské obci. Čerpá jednak z uvedené sekundární literatury, z blíže nespecifikovaných rozhovorů s příslušníky židovské komunity a především ze dvou nejdůležitějších rozhovorů s rabínem Sidonem a paní Chládkovou, pracovníci Tereziánského památníku. Všechny analýzy, i když někde zabíhající zdánlivě daleko od zkoumané problematiky (například pasáže, v nichž autorka hovoří o současných souvislostech obřizky v ČR, uvádí čísla a věk obřezaných), nakonec správně směřuje k porozumění dítěti a dětství v judaismu. V problematice se dostatečně orientuje a rozlišuje specifičnosti jednotlivých proudů judaismu. K nejzajímavějším a dobře napsaným textům patří kapitoly zabývající se motivem úcty a sebeúcty v židovství.

Co lze diplomové práci vytknout:

1. Metodologicky je práce spíše deskripční skutečnosti než vlastní antropologickou analýzou, s tím souvisí také absence pasáží, které by teoreticky problém uchopily, pojmenovaly a analyzovaly. Absence metodologických východisek je nejviditelnější v úvodu, autorka práce nepíše úvod k DP, kde by měla formulovat cíl práce, její strukturu, metodologická východiska, popsat samotné metody práce. Na konci úvodu na str. 11 píše: „Po teoretickém vypracování se zaměřím na komparaci přechodových rituálů dětství.“ Avšak popis zvyklostí a postupů, který je vlastním obsahem kapitol, ještě není teorie. Samotná komparace činí pouze dvě a půl stránky textu. Podobně potom vyznívá závěr práce, který bych označila spíše za bilanci obsahu jednotlivých kapitol, než skutečné nové shrnutí dosažených poznatků.
2. Některé pasáže, které se příliš váží na sekundární texty, mají téměř charakter komerčního sdělení, např. krátká kapitolka týkající se dárků dětem zní jako reklama firmy Židovské vzdělávací hračky. Podobně nekritický (ne-teoretický) přístup je i v informacích o významu povinné vojenské služby v Izraeli evidentně převzatý z nějakých oficiálních (v textu nespecifikovaných) dokumentů.
3. Po formální stránce je předložená diplomová práce podprůměrná. O tom svědčí již úvodní stránka, kde si studentka nedala ani práci s grafickou úpravou (vycentrování do středu), nevedla správně název své alma mater, nerozlišila, kdo práci napsal a kdo byl vedoucím DP, nepodepsala práci a nevedla datum prohlášení. Stylisticky je práce akceptovatelná, avšak přímo se hemží pravopisnými chybami. Na některých stránkách jsou 3 – 4 chyby. Chybí čárky, autorka nerespektuje malá - velká písmena (židé a Židé), časté špatné psaní –i a – y (soulad podmětu s přísudkem např. str. 82: „podmínek, jimž byli vystaveni desetitisíce lidí“, str. 96: „děti často umírali“); nejhorší jsou vztažná zájmena, tvar „jenž“ používá autorka nejen pro maskulina, ale nesprávně i pro ostatní rody: str. 16: „oni, jenž předávají tradice...“, str. 25: „jméno Reuben, jenž se dá vyložit...“, str. 42: „manželky, jenž nejsou židovského původu“, str. 60: „na místech, jenž nesou odkaz židovské kultury...“, str. 81: „dle paní Chládkové, jenž pracuje“, str. 82, „osobě, jenž byla vedoucím“ atd., atd.

K obhajobě navrhuji dvě teoretické otázky:

1. Interpretujte antropologicky, filosoficky a psychologicky význam přikázání: „Cti otce svého a matku svou, abys byl dobře živ....“.

2. Co je samotným významem židovství, jaká jsou kritéria „židovství“, židovské identity, co znamená „být Židem“ v odlišných pohledech náboženských, národnostních, historických, filosofických apod. Co by opravňovalo, a v kterých případech, psaní velkého a malého „Ž“?

Práce s uvedenými výhradami splňuje podmínky pro obhajobu DP. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji známku „dobře“.

V Praze dne 19. 7. 2011

doc. PhDr. Naděžda Pelcová, CSc.